

حقوق تجارت

در مجمع عمومی مؤسسه بر طبق ماده ۲۱ قانون تجارت « کلیه صاحبان سهام قطع نظر از عده سهامی که دارند میتوانند حضور بهم رسانند »

در این قسمت نیز قانون توجه بیشتری برای حفظ حقوق صاحبان سهام کرده و ترتیب خاصی قائل شده است .

در این مجامع اگرچه اساسنامه حق حضور و رأی را محدود کرده و داشتن چند سهم را لازم دانسته باشد هر یک از شرکاء که يك سهم هم بیشتر نداشته باشد حق حضور دارد و طبعاً حق رأی نیز خواهد داشت - در مجمع عمومی مؤسسه قانون برای تصویب تقویم سهام غیر نقدی و سهام ممتازه ترتیب خاصی مقرر داشته یعنی این قسمت را از سایر اموری که مجمع رسیدگی کرده و رأی میدهد بیشتر اهمیت داده است بر طبق ماده ۴۱ قانون تجارت « هرگاه یکی از تعهد کنندگان سهم غیر نقدی اختیار کند یا مزایای خاصی برای خود مطالبه نماید مجمع عمومی در جلسه اول که منعقد میشود امر بتقویم سهم غیر نقدی نموده یا موجبات مزایای مطالبه شده را تحت نظر بگیرد - تصویب قطعی تقویمات یا موجبات مزایا بعمل نیاید و تشکیل شرکت واقع نمیشود مگر در جلسه دیگر مجمع عمومی که بر حسب دعوت جداگانه منعقد خواهد شد و برای اینکه در جلسه دوم تقویم یا موجبات مزایا تصویب شود باید لا اقل پنج روز قبل از انعقاد جلسه رایزنی در این خصوص طبع و بین تمام تعهد کنندگان حاضر توزیع شده باشد - تصویب امور مذکور باید با اکثریت دو نلک تعهد کنندگان حاضر باشد و جلسه مجمع عمومی قانونی نخواهد بود مگر اینکه عداً نصف کل شرکائی که خرید سهام نقدی را تعهد کرده اند حاضر بوده و نصف کل سرمایه نقدی را دارا باشند » این تنها موردی است که قانون اکثریت عددی

شرکاء و اکثریت سرمایه را ترکیب کرده است « کسانی که دارای سهم غیر نقدی هستند یا مزایای خاصی برای خود مطالبه کرده اند در موقعیکه سهم غیر نقدی یا مزایای آنها موضوع رأی است حق رأی ندارند - آن قسمت از سرمایه غیر نقدی که موضوع مذاکره و رأی است در جزو سرمایه شرکت محسوب نخواهد شد اگر در جلسه دوم مجمع عمومی نصف تعهد کنندگان سهام نقدی و نصف سرمایه نقدی حاضر نشد مجمع بطور موقت تصمیم خواهد گرفت » و در این صورت مجمع عمومی جدیدی دعوت میشود و اگر پس از آنکه لا اقل یکماه قبل از انعقاد مجمع در دفعه متوالی بفاصله هشت روز بوسیله یکی از جراید محلی تصمیمات موقتی مجمع سابق اعلان و منتشر شود و مجمع جدیداً آنرا تصویب نمود تصمیمات مزبوره قطعی میشود مشروط بر اینکه در مجمع عمومی جدید عده ای حاضر شوند که لا اقل نلک سرمایه شرکت را دارا باشند »

از ملاحظه تفصیل فوق که ترکیب مواد ۴۱ و ۴۵ قانون تجارت است چنین بر میآید که در مجمع عمومی مؤسسه اصل مقررات ماده ۴۵ است ولی در باب تقویم سهام غیر نقدی و تصویب مزایا وضع خاصی مقرر میباشد - چون در مجمع عمومی مؤسسه این در قسمت در درجه اول مورد توجه واقع میشود و تقاضاهای قانون برای آنها بیشتر است اگر اکثریت لازم تشکیل گردید سایر امور را هم باسانی می توان مطرح کرده و رأی داد زیرا شرایط آنها کم تر است

مجمع عمومی فوق العاده

مجمع عمومی فوق العاده مجمعی است که برای تغییر دادن در یکی از مقررات اساسنامه تشکیل میشود .
اصولاً شرکت قرار دادی است بین یکعده اشخاص که تغییر آن بدون رضایت آنها نباید بعمل آید ولی از آنجا که

فوق العاده را بیشتر یا کمتر از آنچه در قانون است مقرر دارد یا نه؟ لزوم وضع این اصول مقررات قانونی ناشی از اداره حفظ منافع عمومی است بنا بر این در هر موردی که وثیقه بیشتری برای حفظ و حراست قرار داده است نمیتوان آثار تقلیل داد یعنی در هر مورد که قانون اختیارات را محدود کرده است اساسنامه نمیتواند برخلاف آن اجازه دهد زیرامخالفت بانظم عمومی خواهد بود = مثلاً هیچ اساسنامه نمیتواند اجازه بمجمع عمومی فوق العاده بدهد که تابعیت شرکت را تغییر داده یا بر تعهدات شرکاء بیافزاید.

ولی اگر در اساسنامه بخواهند برای مزید اطمینان بر وثیقه حفظ منافع عمومی بیافزایند یعنی اختیارات مجمع عمومی فوق العاده را از آنچه در قانون مصرح است کمتر بکنند مانعی نخواهد بود - مثلاً ممکن است که در اساسنامه قید شود تمدید مدت شرکت یا انحلال آن را مجمع عمومی فوق العاده حق ندارد یا آنکه برای این امور اکثریتی بیشتر از آنچه قانوناً معمول در مجامع فوق العاده است قرار بدهند. تغییرات در اساسنامه ممکن است متعدد باشد و ما ذیلا موارد عمده را مطالعه مینمائیم.

تغییر در سرمایه

بر طبق ماده ۲۲۲ قانون تجارت « هر شرکت تجاری میتواند در اساسنامه خود قید کند که سرمایه اولیه خود را به وسیله تأدیبه اقساط بمدی از طرف شرکاء یا قبول شریک جدید زیاد کرده و یا بواسطه بر داشت از سرمایه آن را تقلیل دهد. در اساسنامه حداقلی که تا آن میزان میتوان سرمایه اولیه را تقلیل داد صراحتاً معین میشود کمتر از عشر سرمایه اولیه شرکت را حد اقل قرار دادن ممنوع است »

برای اضافه کردن یا کم کردن سرمایه قید در اساسنامه الزامی نیست و اگر چیزی هم پیش بینی نشده باشد این کار را با تصویب مجمع عمومی فوق العاده میتوان انجام داد و بر آنها پیش آمدهائی که در اداره شرکت لازم میآید و میتوان در صورت ساکت بودن اساسنامه آنرا ممنوع دانست بخصوص که ماده ۷۴ هر نوع تغییر را باستثناء دو مورد تغییر تابعیت - و ازدیاد تعهدات شرکاء را اجازه داده است.

در شرکت های سهامی عده اشخاص زیاد است توافق تمام آنها میسر نیست.

از طرف دیگر احتیاجات عملی تغییراتی در اساسنامه ایجاب مینماید و نمیتوان آنرا ممنوع داشت برای اینکه رعایت این ضرورت بعمل آمده و ضمناً منافع شرکاء محفوظ بماند قانون تجارت مقررات خاصی برای مجامع فوق العاده وضع کرده است.

دعوت مجمع فوق العاده

چون مدیران قبل از هر کس پی با احتیاج شرکت و ضرورت تغییری در اساسنامه می برند مجمع عمومی فوق العاده آنها را بدعوت کنند.

ولی ممکن است که بنظر عده از شرکاء این ضرورت محرز باشد و معیناً هیئت مدیره نخواهد اقدام کند = قانون (ماده ۶۰) مقرر داشته است که « هرگاه يك یا چند نفر از ارباب سهامی که مجموع سهام آنها لااقل معادل يك خمس سرمایه شرکت باشد کتباً تقاضای انعقاد مجمع عمومی فوق العاده نمایند و منظور خود را در آن تقاضا نامه تصریح نموده باشند باید مجمع عمومی بطور فوق العاده تشکیل شود.

اختیارات مجمع عمومی فوق العاده

اختیارات مجمع عمومی فوق العاده بر طبق قانون تجارت ما بسیار وسیع است باین معنی که اصل آن است که مجمع مذکور میتواند هر گونه تغییری در اساسنامه بدهد و فقط در مورد استثناء حق تغییر از آن سلب شده است و آنها عبارتند از :

۱ - تغییر تابعیت شرکت.

۲ - افزودن بر تعهدات صاحبان سهام.

در این دو مورد امضاء تمام شرکاء لازم است و اگر یک نفر هم مخالفت کند چاره جز انحلال شرکت باقی نماند ا کثون باید دید که آیا این اصول را اساسنامه شرکت می تواند تغییر دهد یا خیر؟

یعنی آیا اساسنامه شرکت میتواند اختیارات مجمع عمومی